

د ملګرو ملتونو د رپورټ موندنې ښيي چې د مخدره توکو دادعا شویو مرکزونو په نښه کول غیر قانوني دي - هوايي بریدونو ډیری ملکي تلفات اړولي دي

کابل / جنیوا، د ۲۰۱۹ کال د اکتوبر ۹ مه - د ملګرو ملتونو ځانګړی رپورټ، چې په افغانستان کې د مخدره توکو د پروسس پر مرکزونو د امریکا د متحده ایالاتونو له لوري، د ۲۰۱۹ کال د می په ۵ مه د ترسره شویو هوايي بریدونو اغېز څېړي، ښيي چې دغه عملیاتو ګڼ شمېر ملکي تلفات را منځ ته کړي دي. رپورټ همدا شان د دې پېښې اړوند قانوني چوکاټ هم څیړي.

د می د ۵مې پېښې د هر اړخیزې حقیقت موندنې لپاره، د ۲۰۱۹ کال د جون په میاشت کې، په افغانستان کې د ملګرو ملتونو مرستندویه پلاوي (یوناما)، د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون له استازو سره په ګډه د فراه ولایت په بکوا ولسوالۍ کې د بریدونو له امله له اغېزمنو سیمو څخه لیدنه وکړه.

ملګرو ملتونو د ۱۴ ماشومانو او یوې ښځې په ګډون د ۳۹ تنو ملکي تلفاتو تصدیق وکړ، چې په افغانستان کې دامریکايي ځواکونو لخوا په څه باندې ۶۰ سیمو د ګڼو هوايي بریدونو په ترڅ کې رامنځ ته شوي وو. دغه بریدونه د فراه د بکوا ولسوالۍ او د نېمروز د دلارام ولسوالۍ په ځینو هغو برخو ترسره شول، چې د مخدره توکو د تولید مرکزونو په توګه پیژندل شوي وو.

پر دې سربیره، ملګري ملتونه، لږ تر لږه د ۳۷ نورو ملکي تلفاتو په اړه د ورکړل شویو باوري رپورټونو پرتلیډولو کار کوي، چې ډیری یې میرمنې او ماشومان دي.

که څه هم د مخدره توکو د پروسس پر مرکزونو ادعا شوي هوايي بریدونه مخکې ترسره شوي و، دا لومړی ځل و چې یوناما د ورته عملیاتو په پایله کې د لوی شمیر ملکي تلفاتو رپورټ ترلاسه کړی و.

په افغانستان کې د امریکايي ځواکونو د ارزونې له مخې په دغه ترسره شویو هوايي بریدونو کې ملکيانو ته تلفات نه دي اوبښتي. ملګري ملتونه پوهیږي، چې د امریکا د متحدو ایالتونو د اوږدمهالې پالیسۍ پر اساس هغه اقتصادي اهداف چې د شخړې د یوې غاړې له جنګي موخو سره مرسته کوي، مشروع نظامي موخې بلل کېږي.

په داسې حال کې، چې د نړیوال عرفي قانون په ګډون د نړیوالو بشردوستانه قوانینو له مخې، هغه اقتصادي او مالي مراکز چې د شخړې د یوه اړخ له جنګي هڅې سره مرسته کوي ملکي اهداف بلل شوي دي.

دغه رپورټ چې د یوناما او د ملګرو ملتونو د بشري حقونو د دفتر لخوا په ګډه جوړ شوی دی، دې پایلې ته رسیدلی چې د نښه یي توکو مرکزونو او ورسره تړلي کارکونکي، کیدي شي مشروع اهداف ونه بلل شي او باید خوندي وي.

ملګري ملتونه په دې ټینګار کوي، چې دغو اهدافو او افرادو ته د مشروع موخوپه توګه کتل، په خطرناک ډول د توپیراساسي اصول له منځه وړي او په لویه کچه ملکي خلک او بنسټونه له خطر سره مخامخ کوي.

رپورټ یو لړ سپارښتنې وړاندې کوي، چې یو پکې د نښه یي توکو غیرقانوني فعالیت ته ترټولو مناسب او قانوني ځواب د قانون عملي کیدل دي، نه نظامي عملیات، چې ملکيان په خطر کې اچوي.

”د غیرقانوني نښه یي توکو د پروسس مرکزونو او هوايي بریدونو - فراه، د ۲۰۱۹ د می ۵ مه“ رپورټ د یوناما پر ویبپاڼه د ډاونلوډ وړ دی: <https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>

* * *

یوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسیدو لپاره ملاتړ کوي. د سیاسي ماموریت په توګه له خپل ماموریت سره سم، یوناما د شخړې مخنیوی او حل، د ونډې اخیستنې د زیاتیدو او ټولنیز یوالي او همدارنګه د سیمه ییزو همکاريو د پیاوړتیا ملاتړ کوي. دا ماموریت د اغېزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکیت او حساب ورکوونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. یوناما د استقلالیت، بې پرې والي او یوالي د اصل په پام کې نیولو سره د ډیپلوماتیکو اقداماتو په ګډون د شخړو د زیاتیدو او پراخیدو او مخنیوي په موخه، د ښه نیت چارې او نورو کلیدي خدمتونو برابرې دي. دا ماموریت د افغانانو پرمختګ او بشري لومړیتوبونو لپاره نړیوالې مرستې همغږي کوي.